

ความต้องการการจัดการนันทนาการของบุคลากรของส่วนกลาง
ในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
NEEDS FOR RECREATION MANAGEMENT OF PERSONNEL IN THE
CENTRAL OF BUNDITPATANASILPA INSTITUTE

พิมลภรณ์ รอดแก้ว*

Pimonporn Rodkaew*

เทเวศร์ ปิริยะพจนท์**

Tawate Piriyaen**

ธงชัย เจริญทรัพย์มณี***

Tongchai Chareonsubmanee***

Abstract

The purpose of this study was to examine needs of personnel in Bunditpatanasilpa Institute for recreation management in according with the following demographic variables: gender, age, education level, duration of work. Two hundred personnel were selected to answer the five rating scale questionnaire. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, and standard deviation.

The result were as follow.

1. Needs for recreation management of personnel in the Central of Bunditpatanasilpa Institute in general were at high level. Consideration to each aspect found that places, equipment and facilities, and recreation activities were at high level. For provision of operation and personnel were at moderate level.

2. Needs for recreation management of personnel in the Central of Bunditpatanasilpa Institute by gender; male and female were at high level. Consideration to each aspect found that places, equipment and facilities, and recreation activities were at high level. The aspects of operation and personnel were at moderate level.

3. Needs for recreation management of personnel in the Central of Bunditpatanasilpa Institute by ages were at high level. Consideration to each aspect found that places, equipment and facilities, and recreation activities were at high level. The aspects of operation and personnel were at moderate level.

4. Needs for recreation management of personnel in the Central of Bunditpatanasilpa Institute by education level in general were at moderate level. Consideration to each aspect found that needs

---

* บัณฑิต หลักสูตรวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการจัดการนันทนาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผู้วิจัย

** รองศาสตราจารย์ ภาควิชาพลศึกษา คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประธานควบคุมปริญาานิพนธ์

*** รองศาสตราจารย์ ภาควิชาพลศึกษา คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรรมการควบคุมปริญาานิพนธ์

for recreation activities was at high level. The aspects of places, equipment and facilities, operation ,and personnel were at moderate level.

5. Needs for recreation management of personnel in the Central of Bunditpatanasilpa Institute by duration of work in general were at moderate level. Consideration to each aspect found that need for recreation activities was at high level. The aspects of places, equipment and facilities, provision of operation , and personnel were at moderate level.

Keyword: Needs, Recreation management

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความต้องการการจัดการนันทนาการของบุคลากรส่วนกลางในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ จำแนกตามตัวแปรเพศ อายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาในการปฏิบัติงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 200 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความต้องการการจัดการนันทนาการของบุคลากรส่วนกลางในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีความต้องการการจัดการนันทนาการอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านสถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านกิจกรรมนันทนาการ และความต้องการการจัดการนันทนาการอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านการจัดดำเนินงาน ด้านบุคลากร
2. บุคลากรส่วนกลางในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ทั้งเพศชายและเพศหญิง มีความต้องการการจัดการนันทนาการอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีความต้องการการจัดการนันทนาการอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านสถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านกิจกรรมนันทนาการ และความต้องการการจัดการนันทนาการอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านการจัดดำเนินงาน ด้านบุคลากร
3. บุคลากรส่วนกลางในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ทุกช่วงอายุ มีความต้องการการจัดการนันทนาการอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีความต้องการการจัดการนันทนาการอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านการจัดดำเนินงาน ด้านบุคลากร และความต้องการการจัดการนันทนาการอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านสถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านกิจกรรมนันทนาการ
4. บุคลากรส่วนกลางในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน พบว่า มีความต้องการการจัดการนันทนาการอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีความต้องการการจัดการนันทนาการอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านกิจกรรมนันทนาการ และความต้องการการจัดการนันทนาการอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านการจัดดำเนินงาน ด้านบุคลากร ด้านสถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก
5. บุคลากรส่วนกลางในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานต่างกัน พบว่า มีความต้องการการจัดการนันทนาการอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีความ

ต้องการการจัดการนันทนาการอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านกิจกรรมนันทนาการ และความต้องการการจัดการนันทนาการอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านการจัดดำเนินงาน ด้านบุคลากร ด้านสถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก

คำสำคัญ: ความต้องการ กิจกรรมนันทนาการ

บทนำ

สังคมปัจจุบันเป็นสังคมที่มีความวุ่นวายเกิดความเดือดร้อนไปทั่วทุกท้องที่ ประชาชนทั่วทุกแห่งต่างประสบปัญหา ไม่ว่าจะเป็นปัญหาเศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง อาชญากรรม สภาพแวดล้อมดินฟ้าอากาศที่แปรปรวน ฯลฯ ทำให้เกิดภาวะตึงเครียดทางอารมณ์และจิตใจ จนส่งผลต่อความเสื่อมโทรมทางร่างกายได้ ซึ่งเมื่อสภาพร่างกายและจิตใจเกิดภาวะตึงเครียดหรือเจ็บป่วยแล้ว ย่อมทำให้การทำงานต่างๆ ต้องประสิทธิภาพและส่งผลต่อปัญหาในระดับประเทศต่อไป

ดังนั้น การพักผ่อนหย่อนใจและหากิจกรรมทำในยามว่างเพื่อปลดปล่อยความตึงเครียดจึงเป็นสิ่งสำคัญ เพราะจะทำให้มนุษย์ได้ปรับสภาพความสมดุลของอารมณ์และจิตใจ ส่งผลให้สุขภาพร่างกายมีความสดชื่น แข็งแรงและมีสติปัญญาที่จะทำการงานให้เกิดประสิทธิภาพยังผลดีแก่ประเทศชาติต่อไปได้ อีกทั้งในหน่วยงานบางหน่วยงานที่ประสบปัญหาความแตกแยก การแบ่งพรรคแบ่งพวกของพนักงาน หรือบุคลากรภายในหน่วยงาน เมื่อมีการทำกิจกรรมนันทนาการร่วมกันอาจเป็นการเสริมสร้างความสามัคคีในองค์กรได้อีกประการหนึ่งด้วย

การนำศาสตร์ด้านนันทนาการเข้ามาลดปัญหาความตึงเครียดของสังคม จึงได้รับความนิยมเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากคุณค่าและประโยชน์ของนันทนาการ เพราะนันทนาการเป็นความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ นันทนาการเป็นการแสดงออกที่ดีและการพัฒนาตนเอง การเล่นหรือนันทนาการช่วยให้เด็กมีการเจริญเติบโตและมีประสบการณ์ที่จะนำไปใช้ประโยชน์ได้ในชีวิตเมื่อเจริญวัยขึ้น ช่วยให้เด็กมีความกระตือรือร้นในชีวิต และกิจกรรมต่างๆ ช่วยให้ได้มาซึ่งทักษะที่จำเป็นสำหรับชีวิตในภายหลัง สำหรับผู้ใหญ่ นันทนาการเป็นการแสดงออกในกิจกรรมต่างๆ และเป็นการคบค้าสมาคมซึ่งกันและกัน นันทนาการเป็นวิธีหาความสุข ซึ่งจะช่วยให้เกิดสมดุลในชีวิตการทำงาน การพักผ่อน ความรักและความเคารพนับถือซึ่งกันและกัน

กิจกรรมนันทนาการสามารถนำมาใช้เป็นสื่อเพื่อการพัฒนาบุคคลตลอดจนป้องกันแก้ไขปัญหามนุษย์ บุคคลและสังคมได้ ภายใต้การชี้แนะของผู้นำนันทนาการที่มีความสามารถ หลักสำคัญของการจัดการนันทนาการคือ การจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อตอบสนองความต้องการ ความสนใจของประชาชนให้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ได้รับความสนุกสนาน บันเทิง เพลิดเพลินและเป็นที่พอใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรมนั้นๆ และหลักการนี้สอดคล้องกับความหมายของคำว่านันทนาการ (Recreation) ซึ่งหมายถึง กิจกรรมที่บุคคลเข้าร่วมในช่วงเวลาว่าง โดยไม่มีการบังคับ หรือเข้าร่วมด้วยความสมัครใจ มีผลทำให้เกิดคุณค่าทางจิตใจ พัฒนาทางร่างกาย อารมณ์และสังคม ตลอดจนช่วยพัฒนาตนเองเป็นกิจกรรมที่สังคมยอมรับ จะมีรูปแบบหลากหลายมีขอบเขตที่ไม่จำกัด สามารถยืดหยุ่นเปลี่ยนแปลงให้ตรงกับความต้องการและความสนใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ (สมบัติ กาญจนกิจ.2535:142-143)

สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เป็นหน่วยงานที่ให้บริการทางการศึกษาเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมทั้งที่เป็นจารีตแบบแผนและสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นศาสตร์หนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับกิจกรรมนันทนาการ ด้วยหน้าที่และภาระงานของข้าราชการ เจ้าหน้าที่ต่างๆ ที่ทำงานอยู่ภายในองค์กร มีหน้าที่ต้องรับผิดชอบและใช้ความละเอียดรอบคอบอย่างมาก เพราะต้องทำงานกับเด็กที่มาจากต่างครอบครัว มีการอบรม สั่งสอนพื้นฐานที่ต่างกัน หากข้าราชการ เจ้าหน้าที่ที่ต้องอบรมสั่งสอนนักเรียน นักศึกษา หรือต้องประสานงานติดต่อในด้านต่างๆ ไม่มีพื้นฐานทางอารมณ์และจิตใจที่ดีแล้วย่อมยุ่งยากต่อการปฏิบัติงาน ดังนั้น ข้าราชการ บุคลากร เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานย่อมประสบปัญหาภาวะตึงเครียด มีความเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้าทั้งร่างกายและจิตใจ ส่งผลไปยังระบบการทำงานอาจก่อให้เกิดการขาดประสิทธิภาพและมีผลกระทบต่อหน่วยงานและประเทศชาติ

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยได้เล็งเห็นความสำคัญและประโยชน์ของการส่งเสริมให้บุคลากร มีการใช้เวลาว่างพักผ่อนหย่อนใจ และนำกิจกรรมนันทนาการมาใช้ในชีวิตประจำวัน ย่อมทำให้บุคลากรมีความสมดุลทางอารมณ์จิตใจ มีความพร้อมทางร่างกายและสติปัญญา ซึ่งจะทำให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นการส่งผลดีหน่วยงานหรือองค์กรให้มีความเจริญก้าวหน้า ต่อไป

ความมุ่งหมายในการวิจัย

เพื่อศึกษาความต้องการการจัดการนันทนาการของบุคลากรส่วนกลางในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ จำแนกตามตัวแปร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบความต้องการการจัดการนันทนาการของบุคลากรส่วนกลางในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เพื่อพิจารณานำไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมนันทนาการให้สอดคล้องกับความต้องการของข้าราชการสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ และสนับสนุนความต้องการกิจกรรมนันทนาการของข้าราชการสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ลดความเสี่ยงในการปฏิบัติงาน และส่งผลไปยังการทำงานเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังเป็นข้อมูลและแนวทางให้สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์นำไปใช้ประกอบในการพิจารณาปรับโครงสร้างการบริหารเพื่อให้ข้าราชการได้ประโยชน์สูงสุด รวมถึงเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าสำหรับผู้ที่ทำการวิจัย และผู้สนใจเกี่ยวกับกิจกรรมนันทนาการต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาความต้องการการจัดการนันทนาการของบุคลากรส่วนกลางในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยกำหนดขอบเขตของการศึกษาค้นคว้าไว้ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรส่วนกลางในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ จำนวน 360 คน สืบจากข้อมูลเมื่อ 30 มิถุนายน 2553 (ฝ่ายการเจ้าหน้าที่ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรส่วนกลางในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ การกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยการประมาณขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของ เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 610) ที่จำนวนประมาณ 360 คน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 186 คน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 200 คน โดยการสุ่มแบบอย่างง่าย (Simple random sampling)

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาปฏิบัติงาน
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความต้องการการจัดการนันทนาการ

การจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการด้วยวิธีทางสถิติ ดังนี้ คือ

1. การแจกแจงความถี่ (Frequency Distribution) และร้อยละ (Percentage) ของข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 1 ประกอบด้วย เพศ อายุและรายได้ โดยเสนอในรูปแบบตารางและความเรียง
2. หาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ของข้อมูลจากแบบสอบถามในตอนที่ 2 แล้วเสนอในรูปแบบตารางและความเรียง

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง ความต้องการการจัดการนันทนาการของบุคลากรส่วนกลางในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ สรุปผลได้ดังนี้

1. จากผลการวิจัย พบว่า บุคลากรส่วนกลางในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์เป็นกลุ่มประชากรในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 200 คน จำแนกตามตัวแปรได้ดังนี้

1.1 เพศ พบว่า บุคลากรส่วนกลางในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 158 คน คิดเป็นร้อยละ 79.00 และเพศชาย จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 21.00

1.2 อายุ พบว่า บุคลากรส่วนกลางในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ส่วนใหญ่มีอายุ 25 - 30 ปี จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 43.50 รองลงมา คือ อายุ 31 - 36 ปี มีจำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 36.50 อายุ 36 ปี ขึ้นไป มีจำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 14.50 และอายุน้อยกว่า 25 ปี จำนวน 11 คน คิดเป็น ร้อยละ 5.50

1.3 ระดับการศึกษา พบว่า บุคลากรส่วนกลางในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า มีจำนวน 158 คน คิดเป็นร้อยละ 79.00 รองลงมา คือ สูงกว่าปริญญาตรี 27 คน คิดเป็นร้อยละ 13.50 และต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 7.50

1.4 ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน พบว่า บุคลากรส่วนกลางในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ส่วนใหญ่มีระยะเวลาปฏิบัติงาน 1 ปี - 5 ปี จำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 84.50 รองลงมา คือ 6 ปีขึ้นไป จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 11.50 และน้อยกว่า 1 ปี จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 4.00

2. จากผลการศึกษาแสดงว่า บุคลากรส่วนกลางในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์มีความต้องการการจัดการนันทนาการของบุคลากรส่วนกลางในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.41$, $S = 0.62$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความต้องการการจัดการนันทนาการอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้าน

กิจกรรมนันทนาการ ($\bar{X}=3.86$, $S=0.56$) และด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก ($\bar{X}=3.59$, $S=0.59$) ส่วนความต้องการการจัดการนันทนาการอยู่ในระดับ ปานกลาง ได้แก่ ด้านการจัดดำเนินงาน ($\bar{X}=3.37$, $S=0.62$) และด้านบุคลากร ($\bar{X}=2.83$, $S=0.72$)

ด้านการจัดดำเนินงาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.37$, $S=0.62$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความต้องการอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ข้อ 2 การจัดระเบียบการใช้บริการเพื่อความสะอาดแก่ผู้ให้บริการ ($\bar{X}=3.70$, $S=0.76$) ข้อ 3 การจัดทำเอกสารสำหรับเผยแพร่ความรู้กับการจัดกิจกรรมนันทนาการนั้นๆ ($\bar{X}=3.62$, $S.D.=0.79$) ข้อ 1 การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมนันทนาการ ($\bar{X}=3.61$, $S=0.82$) และข้อ 9 การจัดสรรงบประมาณด้านกิจกรรมนันทนาการได้เหมาะสมและต่อเนื่อง ($\bar{X}=3.50$, $S=0.83$) ส่วนข้ออื่นๆ มีความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านบุคลากร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.83$, $S=0.72$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความต้องการทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ข้อ 1 บุคลากรให้คำแนะนำในการจัดกิจกรรมนันทนาการ ($\bar{X}=3.02$, $S=0.75$) ข้อ 4 เจ้าหน้าที่พยาบาลประจำสถานที่จัดกิจกรรมนันทนาการ ($\bar{X}=2.81$, $S=0.76$) ข้อ 2 บุคลากรคอยให้ข่าวสารและคำแนะนำบริการการจัดกิจกรรมนันทนาการ ($\bar{X}=2.80$, $S=0.74$) ข้อ 3 เจ้าหน้าที่ดูแลรับผิดชอบ และรับฝากสิ่งของในบริเวณที่มีการจัดกิจกรรมนันทนาการ ($\bar{X}=2.80$, $S=0.85$) ข้อ 7 เจ้าหน้าที่ดูแลความปลอดภัยในการจัดกิจกรรมนันทนาการ ($\bar{X}=2.72$, $S=0.89$) ข้อ 5 เจ้าหน้าที่บริการเบิกจ่าย อุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมนันทนาการ ($\bar{X}=2.67$, $S=0.91$) และข้อ 6 เจ้าหน้าที่ดูแลรักษาความสะอาดบริเวณที่จัดกิจกรรมนันทนาการ ($\bar{X}=2.65$, $S=0.95$)

ด้านสถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.59$, $S=0.59$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ข้อ 8 สถานที่หรืออุปกรณ์ปฐมพยาบาล ($\bar{X}=3.49$, $S=0.80$) และข้อ 5 อุปกรณ์ที่มีมาตรฐานและความปลอดภัยในการให้บริการ ($\bar{X}=3.26$, $S=0.82$)

ด้านกิจกรรมนันทนาการ โดยรวมมีความต้องการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.86$, $S=0.56$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ข้อ 27 พุทธศาสนาวินยาศาสตร์ ($\bar{X}=3.49$, $S=0.75$) ข้อ 28 นันทนาการมาตรฐาน ($\bar{X}=3.49$, $S=0.75$) ข้อ 21 จัดกิจกรรมในวันพระ ($\bar{X}=3.30$, $S=0.79$) ข้อ 9 ปักผ้า ($\bar{X}=3.15$, $S=0.82$) ข้อ 7 แกะสลักไม้ ($\bar{X}=3.03$, $S=0.84$) และข้อ 8 แกะสลักผลไม้ ($\bar{X}=2.93$, $S=0.87$) นอกนั้นทุกข้อมีความต้องการอยู่ในระดับมาก

3. ความต้องการการจัดการนันทนาการของบุคลากรส่วนกลางในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามตัวแปรเพศ ดังนี้

เพศชาย มีความต้องการการจัดการนันทนาการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.40$, $S=0.64$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความต้องการอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านกิจกรรมนันทนาการ ($\bar{X}=3.87$, $S=0.57$) และด้านสถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก ($\bar{X}=3.60$, $S=0.61$) นอกจากนั้นทุกด้านมีความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง

เพศหญิง มีความต้องการการจัดการนันทนาการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.41$, $S=0.61$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความต้องการอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านกิจกรรมนันทนาการ ($\bar{X}=3.80$, $S=$

0.54) และด้านสถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก ($\bar{X} = 3.67$, $S=0.58$) นอกจากนี้ทุกด้านมีความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง

4. ความต้องการการจัดการนันทนาการของบุคลากรส่วนกลางในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามตัวแปรอายุ ดังนี้

อายุน้อยกว่า 25 ปี มีความต้องการการจัดการนันทนาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.37$, $S=0.54$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านการจัดดำเนินงาน ($\bar{X} = 3.43$, $S=0.45$) และด้านบุคลากร ($\bar{X} = 2.68$, $S=0.69$) นอกจากนี้ทุกด้านมีความต้องการอยู่ในระดับมาก

อายุ 25 - 30 ปี มีความต้องการการจัดการนันทนาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.45$, $S=0.58$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านการจัดดำเนินงาน ($\bar{X} = 3.42$, $S=0.50$) และด้านบุคลากร ($\bar{X} = 2.83$, $S=0.73$) นอกจากนี้ทุกด้านมีความต้องการอยู่ในระดับมาก

อายุ 31 - 36 ปี มีความต้องการการจัดการนันทนาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.43$, $S=0.60$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านการจัดดำเนินงาน ($\bar{X} = 3.28$, $S=0.51$) และด้านบุคลากร ($\bar{X} = 2.84$, $S=0.74$) นอกจากนี้ทุกด้านมีความต้องการอยู่ในระดับมาก

อายุ 36 ปีขึ้นไป มีความต้องการการจัดการนันทนาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.34$, $S=0.55$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านการจัดดำเนินงาน ($\bar{X} = 3.33$, $S=0.50$) และด้านบุคลากร ($\bar{X} = 2.67$, $S=0.69$) นอกจากนี้ทุกด้านมีความต้องการอยู่ในระดับมาก

5. ความต้องการการจัดการนันทนาการของบุคลากรส่วนกลางในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามตัวแปรระดับการศึกษา ดังนี้

ต่ำกว่าปริญญาตรี มีความต้องการการจัดการนันทนาการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.41$, $S=0.49$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความต้องการอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านกิจกรรมนันทนาการ ($\bar{X} = 3.72$, $S=0.52$) นอกจากนี้ทุกด้านมีความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง

ปริญญาตรี มีความต้องการการจัดการนันทนาการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.42$, $S=0.48$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความต้องการอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านกิจกรรมนันทนาการ ($\bar{X} = 3.89$, $S=0.40$) นอกจากนี้ทุกด้านมีความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง

สูงกว่าปริญญาตรี มีความต้องการการจัดการนันทนาการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.44$, $S=0.47$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความต้องการอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านกิจกรรมนันทนาการ ($\bar{X} = 3.81$, $S=0.50$) นอกจากนี้ทุกด้านมีความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง

6. ความต้องการการจัดการนันทนาการของบุคลากรส่วนกลางในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามตัวแปรระยะเวลาในการทำงาน ดังนี้

ไม่เกิน 1 ปี มีความต้องการการจัดการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.36$, $S=0.50$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความต้องการอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านกิจกรรมนันทนาการ ($\bar{X} = 3.52$, $S=0.57$) นอกจากนี้ทุกด้านมีความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง

1 ปี - 5 ปี มีความต้องการการจัดการนันทนาการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.41$, $S = 0.50$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความต้องการอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านกิจกรรมนันทนาการ ($\bar{X} = 3.81$, $S = 0.50$) นอกจากนั้นทุกด้านมีความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง

6 ปี ขึ้นไป มีความต้องการการจัดการนันทนาการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.41$, $S = 0.49$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความต้องการอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านกิจกรรมนันทนาการ ($\bar{X} = 3.67$, $S = 0.52$) นอกจากนั้นทุกด้านมีความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง

7 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นความต้องการการจัดการนันทนาการของบุคลากรส่วนกลางในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ประกอบด้วย ด้านการจัดดำเนินงาน ด้านบุคลากร ด้านสถานที่ อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก และด้านกิจกรรมนันทนาการ ผู้วิจัยได้รวบรวมและสรุปได้ดังนี้

- ต้องการกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ เช่น แอโรบิก
- ต้องการให้มีการจัดการแข่งขันกีฬาเพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ภายในองค์กร
- การให้มีการจัดอบรมในรูปแบบการสัมมนาเพื่อเป็นการเพิ่มความรู้ให้กับเจ้าหน้าที่เพื่อเป็นการสร้างความสามัคคีภายในองค์กร
- ควรจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ในองค์กร
- ควรจัดกิจกรรมพัฒนาจิตใจและสมาธิ เช่น การฟังธรรม การนั่งวิปัสสนากรรมฐาน
- ต้องการให้มีการจัดกิจกรรมค่ายอาสาพัฒนา เพื่อทำประโยชน์ให้กับสังคม
- ควรมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเชิงสร้างสรรค์ต่อการขับเคลื่อนมิติการขับเคลื่อนทางสังคมในองค์กร

อภิปรายผล

จากสรุปผลการวิจัยเรื่อง ความต้องการการจัดการนันทนาการของบุคลากรส่วนกลางในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ข้างต้น ผู้วิจัยได้อภิปรายผล สรุปได้ดังนี้

การศึกษาความต้องการการจัดการนันทนาการของบุคลากรส่วนกลางในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยรวมและเป็นรายด้าน 4 ด้าน คือ ด้านการจัดดำเนินงาน ด้านบุคลากร ด้านสถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านกิจกรรมนันทนาการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสภาพปัจจุบันบุคลากรมีภาระหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบมากขึ้นทั้งในรายบุคคล และโดยรวมของแต่ละฝ่ายงาน ดังนั้น เวลาว่างในการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการจึงมีน้อยลง รวมทั้งไม่สามารถจัดสรรเวลาให้ตรงกันได้ ประกอบกับทางสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ยังไม่มีนโยบาย หน่วยงาน และบุคลากรที่รับผิดชอบโดยตรง เป็นสาเหตุที่ทำให้บุคลากร มีความต้องการการจัดการนันทนาการ ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เสริมพงศ์ พงศ์ทองเมือง (2548: บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาสภาพและความต้องการการจัดการนันทนาการของพนักงานกรุงศรีอยุธยา สำนักงานใหญ่ กรุงเทพมหานคร พบว่า พนักงานส่วนใหญ่มีความต้องการการจัดการนันทนาการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1. ด้านการจัดดำเนินงาน

ผลการศึกษาพบว่าบุคลากรส่วนกลางในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ มีความต้องการการจัดการนันทนาการ ด้านการจัดดำเนินงาน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบุคลากรต้องการให้มีหน่วยงานรับผิดชอบการจัดการนันทนาการอย่างชัดเจน และมีการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง พร้อมทั้งจัดสรรงบประมาณต่อการจัดการนันทนาการอย่างเพียงพอ เพื่อให้บุคลากรของสถาบันได้ใช้เวลาว่างร่วมกันมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของสุพัตรา ตังรัตน์จินดา (2547: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องสภาพและความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของบุคลากรกลุ่มบริษัทสามารถ ผลการวิจัย พบว่า ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของบุคลากรกลุ่มบริษัทสามารถ ด้านการจัดการและการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง

2. ด้านบุคลากร

ผลการศึกษาพบว่าบุคลากรส่วนกลางในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ มีความต้องการการจัดการนันทนาการ ด้านบุคลากร ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบุคลากรผู้ดูแลการจัดการนันทนาการไม่มีความเชี่ยวชาญในการจัดการนันทนาการอย่างแท้จริง หรือไม่เพียงพอต่อจำนวนบุคลากรในสถาบัน สอดคล้องกับงานวิจัยของสุทธิชัย พลัฒ์พลเล็ก (2550: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องสภาพและความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของบุคลากรกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ผลการวิจัย พบว่า ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของบุคลากรกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ด้านบุคลากร อยู่ในระดับปานกลาง

3. ด้านสถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก

ผลการศึกษาพบว่าบุคลากรส่วนกลางในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ มีความต้องการการจัดการนันทนาการ ด้านสถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบุคลากรมีความต้องการให้มีสถานที่ และอุปกรณ์ที่มีมาตรฐาน เพื่อให้บุคลากรมีความรู้สึกปลอดภัยในการใช้บริการ สถานที่จะต้องมีความเป็นสัดส่วน สะดวกในการเปลี่ยนเครื่องแต่งกายและทำความสะอาด สอดคล้องกับงานวิจัยของปราโมทย์ ปรีไทย (2550: 102) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักเรียนอาชีวศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร 3 ผลการวิจัย พบว่า ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักเรียนในโรงเรียนอาชีวศึกษา ด้านสถานที่ อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับมาก

4. ด้านกิจกรรมนันทนาการ

ผลการศึกษาพบว่าบุคลากรส่วนกลางในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ มีความต้องการการจัดการนันทนาการ ด้านกิจกรรมนันทนาการ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบุคลากรมีความต้องการดูแลสุขภาพร่างกายของตนเองให้แข็งแรงยิ่งขึ้น และต้องการเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีร่วมกันมากขึ้น ดังนั้น ควรมีการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ อาทิเช่น กีฬาสี เป็นต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของจันทร์อินทร์ ชูทอง (2547: 67) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักเรียนอาชีวศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร 3 ผลการวิจัย พบว่า มีความต้องการกิจกรรมนันทนาการ ด้านกิจกรรมนันทนาการ ของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีนโยบายและแผนงานด้านการจัดการนันทนาการของบุคลากรส่วนกลางในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์อย่างชัดเจน เพื่อนำมาจัดทำแผนปฏิบัติงานด้านการจัดดำเนินงาน ด้านบุคลากร ด้านสถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก และดำเนินกิจกรรมนันทนาการได้อย่างเหมาะสม
2. ควรมีหน่วยงานรับผิดชอบการจัดการนันทนาการของบุคลากรส่วนกลางในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์อย่างชัดเจน
3. ควรมีการสำรวจความต้องการการจัดการนันทนาการจากบุคลากรส่วนกลางในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์เป็นระยะเพื่อให้สอดคล้องและตรงตามความต้องการของบุคลากรอย่างแท้จริงและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด
4. ควรมีการจัดสรรเวลาสำหรับบุคลากรให้มีโอกาสได้เข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการร่วมกัน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยสภาพและเปรียบเทียบความต้องการการจัดการนันทนาการของบุคลากรส่วนกลางในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
2. ควรศึกษาความต้องการการจัดการนันทนาการของบุคลากรส่วนกลางในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ในตัวแปรอื่น
3. ควรศึกษาถึงความต้องการการจัดการนันทนาการของบุคลากรในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ที่อยู่ในส่วนภูมิภาคอื่นๆ ในโอกาสต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- จันทร์อินทร์ ชูทอง. (2547). ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักเรียนระดับชั้นที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (การจัดการนันทนาการ) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ปราโมทย์ ปรีไทย. (2551). ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักเรียนโรงเรียนอาชีวศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร 3. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (การจัดการนันทนาการ) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์. (2553). แนะนำสถาบัน. สืบค้นเมื่อ 15 มิถุนายน 2553, จาก http://www.bpi.ac.th/arts/?page_id=2
- สมบัติ กาญจนกิจ. (2532, เมษายน - มิถุนายน). บทบาทและรูปแบบสันทนาการปัจจุบันสู่อนาคต. วารสารสุศึกษา พลศึกษา และสันทนาการ. 15(2).
- สุทธิชัย พลัฒ์พลาเล็ก. (2550). สภาพและความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของบุคลากรกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (การจัดการนันทนาการ) กรุงเทพฯ:

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

สุพัตรา ตั้งรัตน์จินดา. (2547). **ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของบุคลากรกลุ่มบริษัท
สามารถ.** ปริญญาโท วท.ม. (การจัดการนันทนาการ) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

เสริมพงศ์ พงศ์ทองเมือง. (2548). **สภาพและความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของพนักงาน
ธนาคารกรุงศรีอยุธยา สำนักงานใหญ่ กรุงเทพมหานคร.** ปริญญาโท วท.ม. (การจัดการ
นันทนาการ) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

หลักการบริหารด้วย 4M. (2553). **หลักบริหาร 4 M.** สืบค้นเมื่อ 16 มิถุนายน 2553, อ้างอิงจาก
<http://watsil.spaces.live.com/Blog/cns!33BAF2972FF841A7!876.entry>)